

Oedip Rege - Tragedie antica

Numit omul "Secolului de Aur" al Atenei, Sofocle redimensioneaza intr-o oarecare masura, tragedia greaca. El are meritul de a fi introdus cel de-al treilea personaj; luand in considerare perioada tulbure in care a fost scrisa, se poate observa ca tragedia lui Sofocle nu mai urmareste elanul si grandiozitatea (spre deosebire de Eschil), ci pune accent pe gandire si sentimentele inaltatoare ale cetateanului Atenei. "Oedip Rege" e considerata o capodopera, si pana astazi a ramas un punct de referinta, mentinandu-se ca modern. S-a spus ca este prin excelenta o tragedie a destinului implacabil.

Ca specie, tragedia apartine genului dramatic, in versuri sau in proza, in care personajele sunt puternic angajate in lupta cu destinul potrivit, cu ordinea existenta a lumii ori cu propriile lor sentimente, conflictul solutionandu-se cu infrangerea sau moartea eroului. Infruntarea dintre eroii tragici si elementele contrare vointei si sentimentelor nobile care-i anima degaja maretie si sublim. Aristotel definea tragedia drept "imitatia unei actiuni alese si intregi, de o oarecare intindere, in grai ornat cu tot soiul de podoabe, deosebit ca forma, potrivit diferitelor parti ale tragediei, imitatie facuta de personaje in actiune, iar nu printr-o povestire, si care, starnind mila si frica, savarsesc purificarea specifica unor asemenea emotii." (este reliefat rolul de catharsis pe care il indeplineste opera) Principalul mijloc de realizare a tragediei este tragicul, ce reprezinta o categorie estetica prin care se construiesc un conflict amplificat de imprejurari vitrege si al carui deznodamant este infrangerea sau moartea unor personaje virtuozitate, a unor idealuri, sau a unor categorii sociale de valoare. Desi mor, ei lasa in urma ideea triumfului adevarului in numele caruia se sacrifica (ex: Oedip) si iesind din individualitatea proprie, devin modele reprezentative pentru intreaga conditie umana.

Tragicul se poate asocia cu dionisiacul (atitudine de extaz, de zbucium), cu apolinicul (starea lui Oedip de la inceputul operei; atitudine marcata de calm, liniste, constanta in manifestari), cu hybrisul (orgoliul lipsei de masura), cu moira (destinul, soarta; la greci, ii stapaneau chiar si pe zei) sau cu sublimul (desavarsirea, perfectiunea).

Structura operei releva o alta trasatura a tragediei: respectarea regulii celor trei unitati - de timp, de actiune si spatiu. Astfel, piesa nu este impartita in acte si scene, toata actiunea petrecandu-se intr-o singura zi, in acelasi loc (la Teba, "in fata palatului Labdacizilor") si intr-un ritm alert care are menirea crearii unei tensiuni dramatice in continua crestere.

Titlul evidentiaza personajul principal si statutul sau: conducator al Tebei. El concentreaza o situatie provocata de destinul atotputernic iar incercarea sa de solutionare declanseaza tragedia, dar totodata reliefeaza caracterul sau nobil si demn. Singurul fir al actiunii este dezlegarea enigmei ce plutea asupra mortii lui Laios si implinirea destinului implacabil de catre personajul principal.

Fiind lovita, din senin, de ciuma, locuitorii Tebei vin sa ceara sprijin si sfat regelui, care a avut dintotdeauna pentru ei o grija parinteasca, lucru dovedit si acum prin trimiterea cumnatului sau,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Creon, la Delfi pentru a afla cauza blestemului. O data aflat motivul (unul din locuitorii cetatii omorase pe Laios, fostul conducator), Oedip incepe ancheta pentru aflarea adevarului, aruncand totodata un blestem asupra ucigasului, pe care il sorteste sa fie toata viata urmarit de pacatul savarsit, iar nici un locuitor sa nu-l adaposteasca din motiv "ca-i o rusine pentru noi." Prevestind parca tragedia care urmeaza, adica taina nasterii si crimei lui Oedip, le marturiseste tebanilor un motiv superior al actiunilor sale: "Iar eu ce-i sunt urmas/ in scaunu-i regesc, cum si-n al lui culcus/ Caci azi a mea-i nevasta lui, iar pruncii lui,/ De n-ar fi fost de soarta greu loviti - ei azi/ Tot tata mi-ar fi spus, ca si ai mei - eu vreau/ Ca sa-l razbun, ca greu au fost ei urgisiti,/ Cum l-as fi razbunat pe tata." Pornind cercetarea, el o conduce tot mai aprig cu cat incepe sa banuiasca, la un moment dat ca vinovatul ar putea fi chiar el. Acestea sunt confirmate si de batranul proroc Tiresias, care nu va fi insa crezut la inceput, ci jignit si acuzat de complot impreuna cu Creon pentru inlaturarea regelui. Tot batranul intuieste orbirea lui Oedip: "Azi vede-va orbi! E om avut - sarac/ Va fi! Un orb dus de toiag, cersind tot prin/ Straini. si va afla ca alor lui copii/ Le-a fost si tata dar si frate el le-a fost;/ Ca maica-si i-a fost si fiu, i-a fost si sot;/ si ca pe tatal sau si l-a ucis! Te du-n/ Palat! si sa framanti in gand tot ce ti-am spus./ Iar de-ai sa afli ca-am prezis gresit, sa spui/ Ca-n mestesugul meu sunt un nepriceput!"

Din descoperire in descoperire, Oedip se prabuseste in "prapastia crudului adevar": necunoscutul pe care cu multi ani in urma il omorase era chiar tatal sau, Laios; iar locasta, regina vaduva cu care s-a casatorit, este chiar mama sa. Un slujitor aduce vestea ca sotia sa s-a spanzurat, innebunita de pacatul savarsit. Acelasi slujitor instiinteaza ca, gasind-o moarta, Oedip si-a scos ochii cu un ac pentru a-si ispasi ingrozitoarea crima, el nealegand moartea pentru ca nu suporta gandul sa-si intalneasca parintii pe lumea cealalta. Paraseste Teba dupa ce, reflectand la consecintele pe care le vor suporta fetele sale, isi ia ramas bun de la ele: "Pe voi, copile, dac-ati pricepe de pe acum/ Eu mult v-as sfatui: rugati-va acum/ Ca orisiunde veti trai s-aveti un trai/ Mai bun decat al tatalui ce v-a dat nastere"

Rolul principal este detinut de Oedip, un erou tragic care, prin demnitatea sa, nobletea si staruinta cu care a dorit sa afle adevarul, devine un model de conduita omeneasca. Personajul are profunzime sufleteasca si oricate intentii bune ar avea pentru poporul sau, aduna in jurul sau tot raul posibil, el de fapt neavand nici o vina, fiind doar este mana destinului, vina sa fiind mostenita. Prin lovitura destinului necrutator, care se implineste indiferent de dorintele omului si a actiunilor sale, putem vorbi de o tragedie a demnitatii umane si o tragedie a cunoasterii (dorinta aflarii adevarului l-a impins catre autopedepsire si exilare). Sofocle ilustreaza prin aceasta ideea ca omul este prins fara a putea scapa in mrejele destinului decis de zei. Conflictul evolueaza pe baza revelatiilor succesive, revelatii venite sub forma loviturilor de destin, care dau dinamism actiunii si provoaca incordarea, tensionarea cititorului.

O data aflat ucigasul, Oedip isi asuma toate consecintele pe care tot el le hotarase, constientizand raul ce se salasluia in el. Faptul ca a orbit reprezinta puterea interioara ce il caracterizeaza (amanunt specific eroilor de tragedie) si lipsa puterii de a prevedea; dar, totodata, ochii inchisi in exterior se deschid in interior, putand privi adanc in sine. Oedip suporta treptat starea de catharsis,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

la fel ca si cititorul, el prabusindu-se incet in interior, caci pacatul mostenit se transforma in blestem. Prin destinul sau, devine un arhetip cultural, o paradigma pentru inaltarile si decaderile omului.

Ca elemente specifice tragediei, intalnim conceptul de datorie al personajului principal; vointa sa de fier de a afla adevarul si a-si ajuta poporul. Apoi, prezenta corului, care simbolizeaza vocea celor adunati si sprijinul si compasiunea pentru cel care odata i-a izbavit. Corul exprima, cutremurat, sensul profund al tragediei: "Nu-i om mai urgisit decat esti tu!/ Mai grele-amaruri si urgii/ Niciand schimbat-au viata vreounui om". Apoi, desprindem caracterul moralizator al operei, exprimat prin pilde si maxime si compun ideile etice ale operei. Corifeul corului incheie tragedia exprimand o idee a filozofului Herodot: "Vedeti-l, vedeti-l, voi oameni din tara mea, Teba!/ Oedip ce-a stiut dezlega mult vestitele taine,/ Al tarii stapan ajunsese. La soarta-i, ravnind-o,/ Priveau toti tebanii. Azi soarta-l arunca urgie/ Cumplita Oricui asteptati-i si ziua din urma/ A vietii. si numai cand omul trecutu-i-a pragul,/ Dar fara amaruri, atunci fericit socotiti-l!" - orice om ajuns la apogeul maririi nu trebuie invidiat, pentru ca oricand poate decada, fericirea fiind ceva vremelnic in aceasta lume. Caracteristic tragediei este si caracterul sincretic, piesa imbinand textul cu muzica si miscarea corului.

Tragedia "Oedip rege" reflecta foarte fidel epoca in care a fost scrisa, atmosfera sumbra a piesei recompunand autenticitatea acelor vremuri. Dar, "atentia lui Sofocle se indreapta spre realizarea unei personalitati umane cat mai complexe. De aici deriva bogatia de aspecte si situatii psihologice; de aici irupe, de asemenea, si lirismul specific sofoclean izvorat din sufletul personajelor."